

DOMOVINA

Izhaja 5., 15 in 25. dan vsakega meseca. — Dopisi naj se izvolijo pošiljati uredništvu in sicer frankirano. — Rokopisi se ne vračajo. — Za inserate se plačuje vsakokrat po 10 kr. od garmond-vrste. Velja za celo leto 2 gld., za pol leta 1 gld., za četrt leta 50 kr. Naročnina naj se pošilja Upravištvu „Domovine“ v Celji.

Govor državnega poslanca g. M. Vošnjaka

v državnem zboru v seji dné 6. aprila t. l.

Visoka zbornica! Bodi mi najpoprej dovoljeno, govoriti o dveh najmenitnejših slučajih, s kojima se peča visoka zbornica, da rečem lahko, vsa vnana politika. Cenjena gospoda vé pač, da mislim koalicio in volilno reformo.

Koalicio! Že takoj včeraj, prvi dan budgetne razprave, so govorili cenjeni gospodi govorniki o njej; cenjeni gospod poslanec mesta Celja, je apostrofiral posebno klub, kojemu imam jaz čast pripadati. Gospod poslanec dr. Foregger ne razume, da smo mi pristopili koalicio, in da se nam pristop ni zabranil. Da, kako sem prišel s svojimi sodrugi v koalicio, s katerimi sem danes v njej? Cenjeni gospodi je znano, da smo, vsaj kar se tiče moje osebe, od vstopa v visoko zbornico, t. j. od leta 1885, bili vedno udje kluba, kojemu na čelu stoji ekselencia grof Hohenwart.

Ko so se godile oktobra preteklega leta spremembe pri raznih strankah, izrekel je naš klub, to je klub konservativcev, da stopi kot tak v koalicio. Da so se ločili slovenski poslanci pri tem v dve skupini, je pač umevno, ker take ločitve se gode v trenutkih, ko se takorekoč ne more premostriti bodoče stanje parlamenta, in vsak del misli, da je zadel pravo. Sicer pa se je pripetila taka ločitev tudi tedaj, ko je razpal veliki klub liberalcev ter je izstopil jeden del ter se organizoval kot skrajna stranka.

Tako smo prišli v koalicio. Nismo direktno vstopili v njo, ker smo ostali udje kluba konservativcev.

Moj cenjeni predgovornik od včeraj, gospod profesor Šuklje, je tudi povdarjal ta moment ter vzroke in glavni nagon, kako smo prišli kot del kluba konservativcev posredno v koalicio. A posledice, ki so se na več krajih izvajale iz našega stališča v koalicio, in koje je izvajal poslanec celjskega mesta, po mojem mnenju niso opravičene. Gospod poslanec celjskega mesta trdi, da smo mi kot udje koalicije, glavni namen, na kojega se upira koalicio, uničili, ker smo nastopili z narodnimi zahtevami, dočim bi moral biti smoter koalicije ta, da se gledé narodnih zahtev sploh molči.

Prvič se nam očita, da smo se pregrešili na koalicio s tem, da smo zopet zahtevali, naj se preustroji in uredi gimnazija v Celji, drugič, ker so zahtevali poslanci naše skupine iz Kranjskega, naj se zopet odpre gimnazija v Kranji, sledi že vsekakor iz tega, ker je gimnazija v Ljubljani prenapolnjena. Torej to ni nikaka koncesija, ker je ta gimnazija že bila in ker jo je prejšnjo naučno ministerstvo zaključilo, jedino le radi tega, da se odvzame tudi Slovincem jedna gimnazija.

Druga točka, s koje smo baje rušili koalicio, je prošnja, naj se odprejo slovenske vsporednice na celjski državni gimnaziji.

Najpoprej moram opomniti, da mi je jako ljubo, da je cenjeni zastopnik celjskega mesta govoril pred menoj; vsaj lahko dokažem, da je,

dasi je zagotavljal, da je razjasnil vprašanje o celjski gimnaziji, to vprašanje do cela zamotal, tako, da so sedajni gospodje, ki so se hoteli poučiti o tem vprašanji, sedaj menj poučeni nego poprej. Že to, da je govoril v prvem delu o odprtju dveh novih gimnazij, s čimer je meril na zopetno odprtje gimnazije v Kranji in na odprtje gimnazije v Celji, lahko provzroči do cela napačne pojme o namenu, za koji se bojujemo.

Rekel je, da že smisel koalicije ne dopušča, da bi se ustanovila v mestu Celji nova slovenska srednja šola.

Gospoda moja, ali se gre tukaj za novo šolo? Ali hočemo sedajni povsem nemški gimnaziji škodovati? Nikakor! Nemška višja gimnazija, kot taka bode še ostala tudi v prihodnje, kakor je bila od nekdanj, nemškim otrokom se ne bode torej niti v Celji, niti na spodnjem štirskem škodovalo. Ne, naše prizadevanje je le, da se slovenskim otrokom omogoči vstopiti iz narodne šole takoj v gimnazijo.

Poglejmo pa si malo zgodovino te — lahko rečemo — „zborniške morske kače“, namreč otvorjenje slovenskih vsporednic v Celji.

Najpoprej moram popraviti izraz „slovenske vsporednice“, ker se bodo po sklepu proračunskega odbora, v Celju postavile vsporednice, kakoršne so v Mariboru. A tam nimamo nikakor samo slovenskih vsporednic, ampak poleg samo nemških imamo tudi mešane vsporednice, v kojih se poučujejo samo štirje predmeti v slovenskem jeziku in sicer: veronauk, slovenščina, ma-

LISTEK.

Vojska i Mir.

Melodram v treh dejanjih. Spisal J. T. Turkuš. Druga izdava. Gradec 1893.

Lansko leto sem seznanil častite bralke in bralce „Domovine“ s pesmimi Turkuševimi. Dostaviti mi je danes le še, da so se te pesmi koroškim Slovincem tako priljubile, da jih beró celó po priprostih kmetijskih hišah z velikim navdušenjem. Želéc, da bi tako cenili svojega ožjega rojaka in domačina tudi štajerski Slovenci, ne morem si kaj, da ne bi omenil, kaj sem doživel pri nekem ženitovanji v lepi Rožni dolini na Koroškem. Navada je tukaj, da dobi nevesta seboj mej drugimi stvarmi tudi lepo pobarvano zibelko. Tudi naša nevesta je imela lepo zibelko; a ta zibelka ni bila samo lepo pobarvana, ampak nosila je tudi neki napis, kterege je hotel vsak svat videti in brati. Možje so prikimovali, rekoč: „To je pač lepo“, ženam pa so igrale solze v očeh. Stopim torej tudi jaz bliže, in glejte, na svoje veliko začudenje vidim na zibelki stihe iz prekrasne Turkuševe pesni „Mladini“:

„Ne zabi lepe svete domovine!
In ne sramuj se matere ljubeče,
Ki v groznih mukah te je porodil,
Ki te je ljubkovala in gojila!“

Po tem sicer ne stvarnem, a vendar, mislim, primernem uvodu, hočem se lotiti svoje naloge, da seznanim cenjene bralce in bralke „Domovine“ tudi s IV. zvezkom Turkuševih proizvodov* z melodramom „Vojska i Mir“ v drugi izdavi.**

Vojska i Mir je melodram, to je igrokaz, v katerem spremlja govorjenje in petje igralcev vsebini govorov in pesni primerna godba. Osobe našega igrokaza so: vojni kralj, kraljica miru, Milko, Jean, Ernest, pastirji, pozneje kralji; Milica, Jeanette, Ernestina, pastarice pozneje kraljice; poročevalec, častnik, meniha, vojaki, vile, vojne device in več deklet. Že na imenih vidimo, da predstavljata Milko in Milica narod slovanski, Jean in Jeanette, narod romanski, Ernest in Ernestina pa narod germanski. — Oglejmo si najprej razne prizore v vseh treh dejanjih. V prvem prizoru slika se nam mirno in srečno življenje pastirsko, ki za žalost ne ve in bridkosti ne pozna. Ravno se pastirji in pastarice ve-

*Gosp. J. T. Turkuš objavil je dozdaj te-le štiri zvezke: I. Črna Gora, II. Pesni, III. Radikalnim kritikom ljubljanskim, IV. Vojska i Mir. Vsi štirje zvezki dobivajo se po slovenskih knjigarnah ali pa pri pisatelju samem (A. Turkuš, profesor na deželni realki v Gradci), cena posameznih zvezkov je I. 15 kr. II. 35 kr. III. 10 kr. IV. 40 kr.

** Privikrat je bil proizvod „Vojska i Mir“ objavljen leta 1871. Prav laskavo je bil takrat delce ocenil g. prof. dr. Pajk v „Slov. Narodu“, žal, da te ocene nisem mogel dobiti v roke.

selé lepe narave, mirnih jagnjet in dišečih cvetlic ter si v nedolžnem veselji nagajajo, kar se stemni nebo, začne bliskati in grmeti in prikaže se vojni kralj. Strmeče in od strahu trepetajoče pastirje pridobi vojni kralj za se, obljubivši jim, da jih bo postavil na kraljevske prestole, kajti „Slovan, Nemec in Roman v kratkem času jim bo vdan.“ — Že se odpravljajo z ljubljenskih trat „kjer so srečni skupaj bili“, kar prileti golobček, ki ima v kljunčku zeleno vejico — simbol miru. Kralj ga ustrelí in dá s tem znamenje, da je treba iti na boj; in „vsi so na nogah, oroženi vsi, vsak rad opravi, kar kralj mu veli.“ — Ernest in Ernestina, ki sta se bila odstranila, bližata se s kraljico miru. — Kralj zapové, naj jo zaprejo v ječo, in odhiti. Kraljica miru nastopi z zelenim vencem na glavi, s klasjem v jerbasu na roki in drugimi znaki miru. Zagledavši ustreljenega golobčka, žalostno vzdihne:

„Moj golobček nežno beli!
Tukaj so te torej vjeli.“

Za kraljico miru pripleše mnogo ovenčanih deklet s srpi, grabljami, vilami itd. veselo pojóč:

Skakljajte, skakljajte ve, nožice mlade!
Vesela dekleta pač plešejo rade,
Prepevaj, prepevaj si, zalo dekle!
Mladost bo minula ž njo radosti vse.

Kraljica pa jim žalostno reče:

„Ah pustite, nesrečne, sladko petje!
Zdaj je če noč nam grenko bo zavetje.“

tematika, latinščina, dočim se vsi drugi predmeti predavajo v nemščini.

Ravno ta razdelitev bode se vpeljala tudi v Celji. Nikakor tedaj ne morem umeti, kako se v tem slučaju more sploh govoriti o slovenskih vspelednicah. Saj niso nikakor slovenske vspelednice. Pri najboljši volji jih morem še imenovati le utrakvistične.

Gospod poslanec mesta Celja se je izrekel proti potrebi te preustroje na celjski gimnaziji. Mej drugim je navedel kot vzrok proti mojemu cenjenemu predgovorniku profesor Šuklju, da se čudi, kako se more g. profesor Šuklje, ko vender tako toplo zagovarja ravnopravnost v državni osnovi, izreči za velike, vsled potrjenja dveh šol, namreč za vsled odobrenja nižje gimnazije celjske in zopetnega vpeljanja gimnazije v Kranju, nastale troške. Toda gospoda moja, oziroma na majhne stroške, koji nastanejo vsled vspelednic v Celji, kjer se v prvi vrsti gre za to, da se nastavijo nekatere učiteljske moči, ne da bi se število posebno povečalo, katere so zmožne obeh deželnih jezikov, in ker so na celjski gimnaziji že več let vspelednice, (odobravanje), je ta vzrok vsekakor ničeven ter ga ne moremo poštovati. Povečanje stroškov, koje bi moral proračunski odsek za vpeljanje vspelednic v Celji dovoliti, bi bili tako neznatni, — dvomim, da bi presegli na leto 2000 gld. — da se ne morejo nikakor primerjati z vzgojeslovnim napredkom, kojega moremo od tega podjetja pričakovati. Imenoval sem poprej to zadevo „morsko kačo“. A zasluži tudi res to ime, zakaj, spominjam se, da so se v letih 1879 in 1880 tukaj v visoki zbornici sklenile resolucije gledé odobrenja samo slovenskih vspelednic v Mariboru in v Celju, in da so se sklenile tudi vsako leto take resolucije, koje je imenoval list cenjenega gospoda dr. Foreggerja: „Cene kot kopinšnice.“

Res: resolucije te bile so tedaj brez nasledkov. A mi smo s tem zaznamovali naše stališče od jedne do druge proračunske razprave in tako smo dospeli do leta 1889, ko se je vender enkrat visoki vladi zdelo primerno, ustanoviti utrakvistične vspelednice na nižji gimnaziji v Mariboru. Zakaj v Mariboru, gospoda moja? Dosti bolj naravno in potrebne bi bile slov. vspelednice v Celji. Ne vem, ali so govorili zlobni jeziki prav, koji so tedaj trdili, kakor sem slučajno zvedel, da se je s tem hotelo pokazati, da pri nas vspelednice ne morejo vstrajati. Mislilo se je, če je vpeljemo v Mariboru, ne bodo se mogle zdržati. V resnici pa se je pokazalo drugače, pokazalo se je, da te vspelednice v Mariboru vspevajo, in sicer izvrstno. (Tako je.) Ravno v zadnji jeseni so vstopili vsi prejšnji učenci 4. razreda v nemški 5. razred višje gimnazije, in kakor se mi je

poročalo, je uspeh izvrsten, ker je bilo 5 odlikaveš izmed njih, ki so vstopili iz slovenskih vspelednic v 5. razred nemške višje gimnazije v Mariboru. (Čujte). To nas je primoralo, visoko vlado opomniti na obljubo prejšnjega gospoda ministra, koje je izustil tukaj v visoki zbornici, nekoliko časa po vpeljanji vspelednic v Mariboru, da se bodo začele tudi vspelednice v Celji, ako bode napredek v Mariboru dovoljen. Napredek pa je bil dovoljen, torej bi se morale ustanoviti že preteklo jesen vspelednice v Celji. A to se ni zgodilo, zato opozarjamo visoko vlado na to, ker smo mislili in še mislimo, da zahteva vpeljave vspelednic v Celji ne zadržuje nič zbok česar bi se moglo misliti, da rušimo koalicijske namene. Cenjeni gospod profesor Šuklje je že včeraj opozoril na razloček mišljenja, koje se goji gledé tega, da se opuščajo vsa politična in narodnostna vprašanja, koja se goje na oni (levi) strani, koji pa ne pripada gospod poslanec dr. Foregger, o kojem sploh niko ne ve, kam spada. A vpeljanje slovenskih vspelednic v Celji se torej ne sme zmatrati kot rušenje koalicijske, ker v vpeljavi sploh ni nikakega političnega ali narodnostnega vprašanja.

Nekaj povsem drugzega je bilo, ko je včeraj gospod predgovornik iz „Trente“ omenjal veliko politično vprašanje, gledé odcepljenja južnih Tirol, veliko politično vprašanje je češka državna uprava, veliko politično vprašanje bi bilo, ako bi hoteli začeti z našim jugoslovanskim vprašanjem, ali vsaj z vprašanjem o upravnem združenju vseh slovenskih pokrajin v eno upravno pokrajino. To bi bila „velika“ politična vprašanja, kojih se koalicijska ne sme lotiti.

A radi dveh ali treh dvojezičnih vspelednic na spodnjih razredih gimnazije celjske, toliko krika in vika! Seveda je list gospoda dr. Foreggerja v Celji — povem naj mimogrede, da je ta list last gospoda dr. Foreggerja, — imenoval že pred več leti mesto Celje „goreči grm,“ v kojega jedri je skrito nemštvo, in kojemu grmu se ne smemo približati od nobene strani. Ako se gospoda moja, peljate po južni železnici iz Gradca v Ljubljano, videli boste včeraj in danes toliko imenovano mesto Celje, kojega prebivalstvo se je zadnjih deset let pomnožilo za 600 do 700 oseb, kakor nam je poročal včeraj gosp. dr. Foregger.

In ako je resnično, da se je število prebivalcev pomnožilo od 5400 do 6200 oseb, imamo še vender vedno le mestice s 6000 prebivalci in to mestice, tako je pisal namreč nekdanji list dr. Foreggerja, naj bi vodilo celo vnanjo avstrijsko politiko? Kaka drznost!

V mestu Celji, kojega zastopnik je gospod dr. Foregger, — jaz ga imenujem izrečno zastopnika mesta Celja, ker je v volilnem okraju, v

kojem je on voljen, mesto Celje pri volitvah odločilno, — odločujejo pri volitvah c. kr. uradniki. S pomočjo uradnikov je prišel gospod dr. Foregger tudi pri zadnji volitvi v visoko zbornico. Ne umevam torej, kako je mogel včeraj v točkah gledé zatiranja, koje je navedel gledé nemštva na Spodnjem Štírskem posebno v Celji, trditi, da se je uradništvo pod prejšnjo vlado „slaviziralo.“ (Konec prihodnjič.)

Celjske novice.

(Mestne obč. volitve) utegnejo razpisati do konca tega meseca. Kakor poroča celjski nemški listič, hočejo tudi nekaj uradnikov sprejeti v mestni zastop. (O! kaka milost!) Hlače se jim tresejo, zato bi si radi na vsak način osigurali uradnike, ki itak radi tavajo za njimi. Radovedni pa smo, kateri od gospodov uradnikov bode hotel stopiti pod komando Rakuževega Julčeka? —

(Premogokope na Pečovniku) pri Celji, prevzela je družba z imenom „Bohemia“. Nadjamo se, da nam ne bode nasprotna.

(Iz šolskih krogov celjske okolice) se nam poroča: Pod prejšnjim šolskim nadzornikom se je bilo v naše šole vpeljalo polno knjig: slovenskih in nemških beril, slovenskih, slovensko nemških in čisto nemških slovníc, slovenskih in nemških računíc. — Te velike kopice učnih knjig niso mogli ne učitelji premeti, ne učenci prebaviti. Nosili so jih le kot nepotreben balast od doma v šolo in iz šole domu. — Sedanji nadzornik, ki sicer tudi ni naše gore list, je pa vender toliko pameten, da namerava učencem nekoliko tega bremena odvzeti.

(Sv. Misijon) obhajajo čast. oo. Lazaristi iz Celja od 16.—24. majnika v Repentaboru v tržaški škofiji. Od 27. majnika do 5. junija pa pri sv. Antonu v Slov. gor. Od 9.—17. junija pri sv. Marjeti pri Rimskih toplicah.

(Celjski državni poslanec dr. Foregger) prekopicaval je v svojem govoru, v državnem zboru zopet take kozolce, da se jih mora sam sramovati. Rekel je med drugim: „Slovenski jezik je premalo razvit, za rabo pri poduku na gimnazijah, zato pa Slovencem gimnazije treba ni!“ Take budalosti kvasa državni poslanec. (Ubogi drugi, ki ga morajo poslušati). Vidi se pa iz tega, da dr. Foregger strašno slabo pozna Avstrijo, drugače bi mu bilo znano, da na drugih slov. gimnazijah že davno podučujejo v slovenskem jeziku in da so vspehi teh gimnazij jako dovoljni. — Odgovoril mu je dobro naš državni poslanec g. M. Vošnjak.

(Okrajni zastop celjski) tudi letos, kakor prejšnja leta, kupi na Gornjem Štajarskem osem

Vojaki vjamejo kraljico miru, odvedejo jo v ječo in odidejo z veselim krikom:

Na vojsko, na vojsko, na vojno polje!
To nam veselje, a mnogim gorje!

S tem se konča prvo dejanje.

Drugo dejanje ima dva prizora. Prvi prizor nam predstavlja dvor pred kraljevo palačo. Stražnika bi imela paziti, da nihče ne vstopi, a dasta se pregovoriti vojakom, da pustita stražo in gresta v veselo družbo vojakov, ki so vsi pozabili na svojo dolžnost. Častnik, ki pride straže nadzorovat, hoče stražnike kaznovati, kar nastopi poročevalec z veselim naznanilom, da je Milko v boju premagal Nemca in Romana, in da so ga vojaki proglasili za kralja. — V tem se že zasliši godba in kralj Milko in kraljica Milica prihajata s svojim spremstvom. Vse veselo pozdravlja in slavi novega kralja, le nezvesti stražniki, boječ se hude kazni, žalostno povešajo oči. Toda Milko jim odpusti, kajti „gladna smrt dovolj je že darov požrla.“ Vsi vojaki pokleknejo, kralj pa jih blagoslavlja, rekoč:

Zgubljene, a spet najdene otroke
Zdaj blagoslavlja vas moje roke.

Drugi prizor tega dejanja predstavlja nam ječo, v katero je zaprta kraljica miru. Kraljica miru milo toži po prostosti in dragem domovji, želi si zopet zelene trate, cvetnega polja, čistega potoka in srečnega miru. Navdaje jo sladko

upanje, da se ji bodo vsekane rane spet zacelile:

„Tamo naj, kjer sem prelivala kri.
Iz zemlje se oljka miru porodi.“

Trudna sede in počasi zaspi; zdaj pridejo vile, jo ovenčajo in odidejo, proslavivši darove, ktere daje človeštvu kraljica miru.

Vojni kralj pride v ječo, odloži orožje in čelado ter posluša, speči kraljici pa se prikaže v oblakih bel deček z vencem v roki, t. j. genij ljubezni. Njegov upliv se vidi kmalu. Bližina kraljice miru ogreje vojnega kralja in oblaži „v njem divjosti čute“, tako, da se vnamev njegovem srci prvič sladka ljubezen, in da čuti prvič sladki mir, vir prave sreče. — Vojni kralj poljubi kraljico, a ta se vzbudi in vsa prestrašena praša: „kdo si, ki upaš mene ljubiti?“ Nato prihitè vile, da bi branile svojo kraljico; vojni kralj paraloži, kdo je in kako strašno je bilo dozdej njegovo delovanje; zanaprej pa da hoče združen s kraljico živeti in storiti večni mir. Kraljica mu veruje, objameta se, jutranja zora ja obseva, ko govorita:

Lepše solnce bo sijalo
Zdaj vam ljudstva ljubljena,
Ko si je roke podalo,
Kar se ljubiti ni znalo:
Boj i mir — ljubimec, ljubica.

Vile so te zveze vesele in spremljajo srečno dvojico v cerkev k oltarju.

S tem se konča drugo dejanje.

Tretje dejanje se vrši v veliki dvorani, ki je slovesno nakičena s prestoli za vojnega kralja in kraljico miru ter za druge kralje in kraljice. Zadi so stopnice v kapelo. V procesiji prihajajo v dvorano device z venci in cveticami, dečki z lučmi; za temi dva meniha; nato kralj slovenski Milko s svojo kraljico, tako tudi Jean in Ernest; zadnja sta vojni kralj in kraljica miru. Pred vsako prvih treh dvojic se nese lastna ji narodna, pred zadnjo velika bela zastava. Vsi stopijo v kapelo, od koder se slišijo orglje; po dovršenem obredu pridejo pojoč nazaj in posedejo. Menih naznani, da je zveza dovršena, želè:

„Dal Bog, da na vse veke bi trpelo,
To mojih slabih rok preslavno delo.“

Vse se veseli te zveze, kralji obljubijo se slovesno prisego, da hočejo za naprej le ljubezni živeti:

Naj zgine razpor in prepir!
Naj večno vlada stalen mir.

In že se kaže blagodejni upliv miru, kar nakrat pridejo vojaki in vojne device ter s čudovito silo zvabijo kralja k sebi, ki se iztrga kraljici miru iz rok in drvi zopet v divji boj.

Kraljica miru se zgrudi na tla, vile pridejo v črne pajčolane ovite ter poklekajo okoli nje. Milko pa govori pomenljive besede:

„Tako pravica nam kraljuje!
Tako končan je ves prepir!
Tako se svete zveze sklep spolnjuje!
Ah srečno, srečno zlati mir.“ (Dalje prih.)

plemenskih bikov, ter jih odda živinorejcem v okraju, za polovico lastnih stroškov za plemenjenje. Na ta način je nakupil okrajni zastop povsem že 32 bikov plemena iz Murskega polja; katero pleme je pri nas na dobrem glasu. Lepo in posnemanja vredno prizadevanje sl. okr. zastopa celjskega, pridobiti okraju lepih čistokrvnih bikov, gotovo ne bode brez uspeha za povzdigo takó potrebne živinoreje. Živinorejci se opozarjajo s tem, da vložijo dotične prošnje za prevzetev bikov, najdalje do 1. majnika t. l., pri okrajnem odboru.

(Južna železnica.) Ze več let želijo prebivalci v okolici celjski in Št.-Jurju na južni železnici premembe vožnega reda na tej železnici. Posebno je zveza v Savinsko dolino jako neugodna, ker odide zjutrajni vlak iz Celja v Velenje za pol ure prej, ko pride oni od Pragarskega in so potovalci, kateri so namenjeni v Savinsko dolino primorani ali se peljati z vozom iz Celja, ali pa čakati v Celji do večera. Od Celja naprej postajajo brzovlaki skoraj na vsaki postaji, le v lepem Št.-Jurju ne. Vse dotične prošnje ostale so dosedaj brez uspeha. V novejšem času se je občinsko predstojništvo v Št.-Jurju po svojem marljivem županu, g. dr. Ipavicu zopet obrnilo na ravnateljstvo južne železnice, s prošnjo, da vendar enkrat prenaredi vožnji red takó, da se bodo tudi Št.-Jurčani zamogli posluževati železnice vsaj v onej meri, kakor drugi prebivalci Spodnje-Štajerske.

(Velika nesreča) pripetila bi se skoro znani hiši Radaj-evi na Bregu, v pondeljek 9. t. m. zvečer. Vsled starega, slabo izpeljanega dimnika vnel se je les pod streho. K sreči opazili so prebivalci ogenj takoj in se jim je posrečilo, ga zadušiti tako, da razun nekaj potrebnih opek in par ogorelih stebrov, ni bilo večje škode.

Spodnje-štajerske novice.

(Imenovanja). Sodnijski adjunkt, g. J. Sitter je premeščen iz Marenberga v Brežice, g. K. Račej iz Loža k sv. Lenartu v Slov. gor., g. dr. Fr. Kočevar iz Šmarja v Ptuj, g. dr. V. Janežič iz Metlike v Šmarje, g. dr. A. Rožanec iz Mokronoga v Maribor. Za adjunkte so imenovani gg. dr. Fr. Glas za Marenberg, H. Sturm za Metliko, A. Kokol za Mokronog.

(V mašnike bode posvečenih) v lavantinski škofiji letos sledečih 16 gg. bogoslovcev: Četrtoletniki: Janez Čemažar iz Selc, dekanije Loka; Jožef Janžekovič iz Polensaka, dekanije Ptuj; Fortunat Končan iz Žalca, dekanije Celje; Franc Kovačič iz Veržaja, dekanije Ljutomer; Martin Pirtovšek od sv. Martina na Paki, dekanije Braslovče; Preskar Karol iz Polja, dekanije Kozje; Rožman Alojzij od Ljutomera, dekanije Ljutomer; Sket Miha od svetega Križa pri Slatini, dekanije Rogatec; Šijanec A. od sv. Križa na murskem polju, dekanije Ljutomer; Šlamberger Lovro iz Hajdine, dekanije Ptuj; Terstenjak Ernst od sv. Barbare pri Vurbergu, dekanije Maribor na levem bregu Drave. — Tretjeletniki: Jožef Čede iz Griž, dekanije Celje; Janežič Rudolf od sv. Nikolaja pri Ljutomeru, dekanija Velika Nedelja; Anton Novak iz Šoštanja, dekanija Šaleška dolina; Jakob Pilar iz Zibike, dekanije Šmarje.

(Premembe polit. uradnikov). Okr. glavar F. baron Schweickhardt dodeljen je iz Lipnice k namestništvu v Gradec. Okr. glavar v Ljutomeru grof H. Attems gre kot okr. glavar v Lipnico. Okr. komisar v Celji E. pl. Lehmann je prestavljen v Maribor, v Celje pa pride kon. praktikant F. Schaffenrath iz Gradca.

(Vabilo) k občnemu zboru „Cesarjevič Rudolfovega sadjerejskega društva“ v Št.-Jurji ob juž. žel., ki se bo vršil 27. aprila t. l. ob 9. uri dopoldne v Štefanjinem vrtu društva. Dnevni red: 1. Poročilo predsednika. 2. Pouk o cepljenji amer. trt, g. Matjašič. K mnogobrojnemu obisku vabi odbor.

(Vabilo) k otvoritveni veselici, katero priredi „Bralno društvo na Dobrni“, dne 22. aprila 1894, v prostorih gospoda Ivan Branner-ja na Dobrni. Začetek ob 3. uri popoldne. Vspored

1. Pozdrav došlih gostov. 2. Beseda. 3. Predavanje kmetijskega potovalnega učitelja, gospoda J. Belle-ta iz Maribora, o vino- in sadjereji. 4. Vpisovanje novih udov. 5. Prosta zabava z godbo. K vdeležbi vabi vse ude in slovenske domoljube. Odbor.

(V Jurkloštru) bile so občinske volitve. Narodna stranka, ki je dozdej gospodarila, je propadla. Razčesnost in brezznačajnost nekaterih naših volilcev provzročila je, da je zmagal grajščak in spravil v odbor svoje poslušne hlapce. Žalostno za lepo občino. Kmetje uvideli bodo, kaj so storili, pa prepozno bode. — V čast nekaterim narodnjakom pa moramo priznati, da so storili vse, podučiti zbegane volilce. A gluhim ušesom je težko pripovedovati. Prihodnje delovanje občinskega odbora, bode brž ko ne, najboljša šola za zaslepljene kmete.

(V Sevnici) je umrl spoštovani tržan in usnjar, g. J. Hofbauer. Bil je velik dobrotnik ter vsakemu rad pomagal. Pogreb njegov je pokazal, kako je bil priljubljen.

(Na Vidmu) so lanske občinske volitve ovržene in bodo nove razpisane. — Tu je umrl spoštovani in vrli učitelj J. Kozole, ki je 17 let vestno in s prav dobrim uspehom služil le kot podučitelj, a učil na Vidmu tudi v najvišjem razredu posebno uspešno.

(Z Bizeljskega) se nam poroča, da se vedno krepko nadaljujejo pričetni koraki za temeljito vpeljavo nove vinoreje. Ljudje dobivajo zdaj v ta namen brezobrestna posojila od države, dežele in hranilnice; ljudstvo samo po pridno zasaja nove vinograde, kateri so po bližnjem in daljnem svetu zasluli. Zato prihajajo od vseh strani k nam gledat, učiti se in trt kupovat. Slednjih so imeli pa Bizeljanci vse premalo, čeravno so se drago plačevale, da bi mogli vsem vstreči. Cepljenje ameriških trt se je marljivo vršilo. S pluto so cepili trte navadno le na mestu. V roki so pa cepili na angleški način, z rafijo povezovali in prej na mah devali in v mah zavijali cepljenke, katere so skozi 4—6 tednov imeli v škatljah v toplih (do 18°) prostorih, da so se cepiči rajše prijeli in trte prej pognale korenine, predno so se posadile v trsovnico ali v vinograd.

(Tamburaški zbor v Brežicah) bode prvo nedeljo v maju nastopil.

(V brežkem šolskem okraju) je veliko pomanjkanje učiteljev; je 4 razrednica, ki ima le 2 učitelja, ste 3 razrednici le z 1 močjo i. t. d. Tudi ni še nobena oseba uradno proglašena za okrajnega šolskega nadzornika. Čudno, prečudno!

(Trgovinski minister) grof Wurmbrand bode predložil državnemu zboru postavo, s katero bi se pospešilo posebno grajenje štajerskih lokalnih železnic, med katerimi ste tudi progi: Velenje-Dravograd in Grobelno-Slatina.

(Maremberški občini) je dovolil deželni odbor 2000 gld. brezobrestnega posojila za napravo vodovodov.

(Ptujsko učiteljsko društvo) bode slovesno obhajalo svojo 25 letnico v četrtek 28. junija 1894. Na vspredu so pevske in godbene točke. Zvečer se igra opereta: „Tičnik“ pri kateri sodelujeta vrli dve pevki M. in A. S. Natančnejši program prihodnjič.

(Poročil se je) c. k. not. kand. Karol Pleiweis iz Ljubljane z gospodično Olgo Plojevo iz Ptuja. Soboto pa se poroča g. c. k. stotnik Pfeger z gospodično Pepico Čuček-ovo v Ptuju.

(Uradniki — mesto učiteljev). Ko so v Ljutomeru otvorili prejšnjo sredo nemško šolo, v katero se je vsled agitacije od strani nemškega županstva, vpisalo veliko samo slovenskih otrok siromašnih starišev, spremljalo je te sirote v cerkev, kjer se je v prvič nemško pelo, veliko uradnikov v uniformi, na čelu c. kr. okrajni glavar. Kdaj je slovenski šoli uradništvo tako čast izkazalo? Od kdaj imata c. kr. davkar in c. kr. poštar nalog, da letata od hiše do hiše in slovenske otroke lovita? Slovenski poslanci, ali tega ne vidite in ne slišite?

(Ognjegasilno društvo v Logarovcih pri Ljutomeru) ustanovilo se je pred jednim letom in vrlo napreduje. Le naprej! Občina Logarovci

sestojajo iz treh vasij, iz med katerih ležite dve Logarovci in Kokoriči, ob levem bregu lene Ščavnice, jedna pa, Gajševci ob desnem, na prijaznem griču. Tedaj je razvidno, da so tudi občani Logarske občine ločeni po zemljepisni legi in kar je naravno, razdvojeni i v mišljenju. Izmed teh treh vasij, tvorečih občino Logarovci se najboljše gibljejo na polju narodnega napredka Kokoriči. Ti so si postavili sredi vasi krasno kapelo v čast Materi Božji. Oni, namreč Kokoriči, so osnovevalci ognjegasilnega društva v občini Logarovski, oni so pravi vzdrževalci društva. Udje ognjegasilnega društva so narodno zavedni možje, katerim je i božja in materna beseda sveta. V dokaz naj se samo to cmeni. Popoldne 18. sušca t. l. povabil je blagajnik društva ognjegasilce na svoj dom. Možje, stari i mladi stopili so v kolo ter so zapeli „Slovenec sem“, „Naprej zastava Slava“ in med petjem narodnih himn postale so oči možem rosnate, v dokaz, da jim je pesem vskipela naravnost iz srca. Med kroženjem majolike s sladko kapljico, katero je točil na ta dan svojim čestilcem za svoj god blagajnik društva, odmevale so krasne narodne slovenske pesmi v pozno noč. Svet tedaj naj zve, da Kokoriči ne spijo, ampak budijo in delujejo po geslu: „Vse za vero, dom, cesarja.“

Druge slovenske novice.

(Družbi sv. Cirila in Metoda) so od 1. marca do 31. marca t. l. naklonili: Družbin podpredsednik g. Luka Svetec in gospa Alojzija Koblarjeva iz Litije vsak po 1 letnik „Cvetja iz vrtov sv. Frančiška“; g. Helena Lenasi-jeva iz Postojne pismenih znamk; slavno uredništvo „Slovenskega Naroda“ šestnajsto zbirko prvih kron, nabranih od 1. do 28. februarja t. l. v skupnem znesku 338-89 kron; sl. možka podružnica v Kranji 45 kron in sicer 39 kron novoletne odkupnine kranjskih narodnjakinj in narodnjakov, 6 kron pa nabranih v družbah; sl. kmetska posojilnica ljubljanske okolice 20 gld.; neimenovana gospa iz Ribnice 30 kron in sicer 22 kron darovale 8 ribniške gospe, 8 kron pa vesela družba; c. rodbina Fr. Omerza v Kranji mesto venca na krsto veliki dobrotnici naše družbe, prvomestnici gospej Mariji Murnikovi 10 gld.; sl. posojilnica v Gornjem Gradu 5 gld.; hišna družba „Omizje“ v Mozirji 5 gld. nabranih kot kazen za rabljene tujke v slovenščini; gg. Oton Bajer in V. Jenko, člana ravnateljstva kmetske posojilnice za ljubljansko okolico, po 5 gld.; prvomestnica kranjske ženske podružnice, g. Leopoldina Šavnik-ova 5 gld.; g. dr. J. Bezjak v mariborski čitalnici nabranih 2 gld. 70 kr. in gg. Lavoslav Kunst, Alojzij Cimperman in Julij Žigan na Polzeli pri Celji za piruhe 2 gld. 50 kr. — Iskreno se zahvaljujoč vsem darovateljem izrekamo sedaj, ko pomlad vzbuja povsod novih upov, tudi mi nado, da se nas bo požrtvovalno slovensko občinstvo vedno bolj pogosto spominjalo, kakor so tudi potrebe pri obmejnem šolstvu od dne do dne večje. Hvaležni narod vas, blagohotni darovatelji, ne bo pozabil!

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

(Slovenske posojilnice l. 1893). Kmetiska posojilnica ljubljanske okolice je imela lani že skoro 850.178 gld. prometa in 2310 gld. čistega dobička. V glavnem in posebnem rezervnem zakladu je imela 11.538 gld. Trden in čvrst zavod to! — Posojilnica na Suhi na Koroškem je izdala račun za svoje drugo upravno leto, ki kaže, da je imel ta zavod 32.861 gld. prometa, 48 gld. čistega dobička in z njim vred 164 gld. prihranjene zaloge. — Goriška posojilnica je imela 163.340 gld. prometa, 2886 gld. čistega dobička in 6542 gld. rezervne zaloge. — Črnomaljska posojilnica je imela 283.772 gld. prometa, 2829 gld. čistega dobička in 7285 gld. rezerve — Vitanjska posojilnica je premetala 152.530 gld., imela 1147 gld. dobička in 1636 gld. rezerve, ki se je z dobičkom in pristopnino še povišalo letos za 590 gld. — Posojilnica v Šmihelu pri Pliberku je imela 99.044 gld. denarnega prometa, 268 gld. dobička, ki se je kar rezervi pridelal, katera znaša v vsem skupaj že 2141 gld.

(Deželni odbor kranjski) je imenoval g. dr. J. Eržena, ki se je odpovedal službi v Ljutomeru, okrožnim zdravnikom v Postojni; za vinarskega popotnega učitelja pa g. F. Gombača.

(V Ljubljani) se vrše te dni dopolnilne mestne volitve. Nemška stranka, kateri je vlada še premalo na noge pomagala, se jih ne udeleži.

(S slovenskim denarjem se bodo Nemci v Ljubljani) veselili, ko jim bode čez nekaj let bogata, že 75 let stara hranilnica v nekaterih letih sezidala nemško gledališče, za kar je že letos 20.000 gld. odločila. Darovala je pa tudi v druge namene velike svote, vendar narodnim društvom razen „Narodni šoli“ nič.

(V Telčjah pri Mokronogu) je trešilo v nedeljo, 8. t. m. in pogorela je baje cela vas. Treščilo je tudi v drugih krajih v tej in sosedni okolici. Čudno, 8. aprila že nevihte!

(Škofjaloka) dobi električno razsvetljavo, napeljala se bode iz ondotne Krennerjeve tovarne.

(Radoljska okrajna učiteljska skupščina) je izvolila v c. kr. okrajni šolski svet, nadučitelja A. Grčarja in učitelja Jegliča.

(Kakošni Avstrijci so nemški visokošolci), pokazali so nedavno koroški nemški dijaki, ki so priredili slavnost na čast — Bismarka. To je sad nemške politike! Nemški kričarji vedno govorijo o neki nemški posesti. Kaj je to? Liberalnim Nemcem pomeni to, Slovanom krivico delati, nacionalnim pa Nemce za „nemški rajh preparirati“. Vlada tega ne vidi — in bi menda najrajše nemške nacionalce sprejela v svoje krilo.

(Kdaj je trta že prvega aprila cvet pokazala?) Leta 1894. Na Cesti pri Krškem se je našel tak cvet, grozd. — Sicer cvete v južnejših legah tudi zgodno sadno drevje n. pr. marelice, breskve, češnje. Toda če pride dež, katerega je sicer treba, bati se je, da vse pozebe.

(Nemško uradovanje med slovenski kmeti). Z Rake pri Krškem se nam poroča: C. kr. okrajni šolski svet, kateri je skozi in skozi slovensko zastopstvo in kateri je večkrat sklenil, da ima predsedništvo slovensko uradovati, je imel 20. t. m. na Raki komisijo. Kakor poprej večkrat, tako se je tudi sedaj le nemški zapisnik pisal. Po navadi se naš ponižni kmet ne zmeni, kako se uraduje, ali sedaj se je oglašil tudi slovenski kmet, da naj se piše slovenski zapisnik. Kaj mislite, ali se ga je poslušalo? Kaj še!

(V Kostanjevici) na Dolenjskem se pripravljajo za občinske volitve, ki utegnejo precej živahne biti, ker se sedaj vladajoči stranki marsikaj očita, posebno mlačnost v narodnem obziru.

(Krška kmetijska podružnica) je dobila za oskrbovanje svojih vinogradov 700 gld. podpore od kranjske hranilnice, ondotna meščanska šola 50 gld. v podporo učencev.

(V Krškem) snuje odbor vrlih narodnih dam, katerim je na čelu gospa Pfeiferjeva, žensko podružnico družbe sv. Cirila in Metoda.

(Da se mrčes in hrošči) pokončajo, izdala je kranjska deželna vlada dober ukaz, na vsa županstva, s katerim se ona opozore, da vse svoje dolžnosti, izvirajoče iz zakona z dne 17. marca 1870, št. 21 dež. zak., pravočasno in natančno izpolnijo. Tedaj se ima brez odloga pri vseh cerkvah razglasiti: 1. da morajo vsi posestniki, oziroma najemniki zemljišč pokončati do konca marca t. l. vse zapredke ali jajca gosenic po svojem drevju, grmovju, plotovih in stelah, obrati in sežgati. Sežgati se imajo tudi veje od posekanih dreves, ako se na njih najde zalega te golazni; 2. meseca majnika, ko leta ru-javi hrošč, imajo posestniki in najemniki zemljišč dolžnost, da hrošča, dokler se ga kaj nahaja vsak dan, zlasti zjutraj za rana z drevja otresavati in pokončavati. Ogerci tega hrošča, ki se najdejo pri kopanju ali oranji v zemlji, imajo se sproti pokončati. 3. Ako bi se po leti pokazalo na drevju ali na polji vendar še mnogo gosenic in merčesov, ki kmetijske pridelke uničujejo, imajo jih posestniki zemljišč v obroku, katerega ima županstvo določiti, obrati in pokončati. 4. Poljskim čuvajem se ima od županstva naročiti, da nadzorujejo pri vsaki pripravi priliki v se-danjem letnem, času zatiranje gosenične zalege, pozneje zatiranje hroščev in predenice. Poljski čuvaji imajo dolžnost županstvu poročati, kako

se ti predpisi izvršujejo ter imajo vse nepokorne ondot svariti. Županstvo naj preudari, če število sedaj službujočih poljskih čuvajev, za ta namen zadostuje, ter naj, ako treba, nastavi novih čuvajev, ki se imajo zaradi zapriseženja, naznaniti. Nepokorni posestniki oziroma najemniki imajo se po pretečenem obroku brez vsakih ozirov v smislu § 5. post., z dne 17. marca 1870, št. 21 dež. zak. od strani županstva kaznovati. Zaostalo delo pa se ima poleg tega po delavcih, katere naj županstvo najme, na stroške kaznovanih nepokornežev izvršiti. Gospod župan odgovoren je osebno pod globo od 10—20 gld. za to, da bode strogo in točno storil vse svoje v navedenih postavah našete dolžnosti.

(V Celovci) je umrl korar Andrej Alijančič, vrl Slovenec, odbornik družbe sv. Mohorja.

(Tržaški šolski zakon), ki ga je letos sklenil deželni zbor, naperjen je očitno zoper slovenske okoličane, katerim se za varstvo svojih šol niso privoščili niti krajni šolski sveti, katere imajo vse druge dežele. Ako se ta postava potrdi, gospodaril bode nad vsem šolstvom v Trstu in okolici italijanski okrajni šolski svet.

(Za Trst in okolico) se je ustanovilo „kmetijsko društvo.“

(Laških delavcev) se je po veliki noči na tisoče pripeljalo samo po južni železnici v Avstrijo, ker jih Italija ne more preživeti in ker Francija za laške delavce ne mara. Ali je to za avstrijsko ljudstvo, ki nikakor nima doma preveč zaslužka, dobro, da je dovoljeno Italijanom, pri nas kruha iskati? Kaj stori naša država svoji zaveznici Italiji na ljubo!

(Posojilnica v Cerknem na Goriškem) imela je v kljub vsem zaprekam s 1. aprilom t. l. prometa 47.357-29 gld. in šteje vže 160, udov, kar je gotovo lep uspeh za našo malo hribovsko vasico. — Dal Bog, da bi se tudi v bodoče tako krepko razvijala, vkljub vsem naporom zagrizenih nasprotnikov. — Pravica in poštenost vedno zmaguje ter se ne sramuje belega dneva.

(Na Goriškem) je začela poslovati posojilnica v Tolminu; v Ajdovščini je enaki zavod tudi že sodniško registrovan.

(Iz Goriškega) so na Laško veliko soli vtihotapili, ker so na Laškem na sol toliko davka naložili, da so jo po 17 kr. kilo prodavali; pri nas stane pa le 9 kr.

Druge avstrijske novice.

(V državnem zboru) je razprava o državnem proračunu. Vladno združene (koalirane) stranke se mirno in še precej zmerno razgovorov udeležujejo in hvalijo sedanji sistem. Med temi zagovorniki sta bila tudi slovenska poslanca Vošnjak in Šuklje, ki sta se oba čvrsto potegnili za slovensko gimnazijo v Celji. Prvi je ob enem dobro označil neznosno politično nemčurstvo celjsko, drugi pa je nekako čudno razdelil slovenske politike v dve stranki, o katerih do zdaj ni bilo govora še, zlasti ne o tisti stranki, katera bi iskala drugod svojo srečo in svojo omiko, kakor v avstrijski slovenski domovini in v svojem lastnem jeziku. — To bodo slovenski volilci Šuklje-ju zamerili. — Mladočehi so ostro napadali vlado, tako tudi nekateri tako imenovani „divjaki“, t. j. poslanci, kateri nobenemu klubu ne pripadajo. Tak „divjak“ je sicer tudi „Foregger“, toda on je le za ta slučaj vladi, katere vradniki so ga volili, boj napovedal, ako bi se slovenska gimnazija v Celji dovolila.

(Upravno sodišče) je razsodilo, da so občine v smislu § 19. dr. t. zakonov, dolžne sprejemati od strank vloge, pisane v katerem koli deželnem jeziku.

(Čehi), hudo užaljeni, ker se jih prezira, napadali so ostro v državnem zboru vlado in Poljake.

(Vodja Nemcev na Češkem) dr. Schmejkal je umrl in bil kaj slovesno pokopan.

(V Zagrebu) bode slaboglasnemu potoku Medveščaku, ki teče skozi mesto, napravili drugo strugo. — Dne 10. t. m. razpočilo se je na drž. kolodvoru več vojaških patronov in ranilo dva delavca.

(V Budapešti) napadajo v državnem zboru poslanci opozicijske stranke, vlado, zakaj se ni udeležila oficijelno Košutovega pogreba. To presega res vse meje. A vlada je sama nekoliko zakrivila, ker je pustila, da so Ogri prekopicali kozle, kolikor se jim je ljubilo.

Ogled po širnem svetu.

(Nemškega cesarja obitelj) se dobro počuti v Opatiji, on sam pa je potoval na Sal in Benetke, kjer ga je obiskal laški kralj. Našemu cesarju je na Dunaju vrnil pohod.

(Srbi) imajo že zopet nekaj novih ministrov. Milan bi menda imel najrajše take ministre, kateri bi ga dovolj z denarji založili. Srbija pač ne more priti do miru.

(V Parizu) anarhisti še vedno bombe mečejo; zadnjič je bil velik učenjak od take bombe močno poškodovan.

(V Pensilvaniji), pokrajini severo ameri-kanski, je bila velika ustaja med delavci, ker se v rudnikih za srebro več toliko ne dela. Ustaja je udušena in vsi delavci, ne angleškega jezika vešči, so odpuščeni, med njimi mnogo Slovanov.

Dopisi.

Iz Vojnika se nam piše: V nedeljo dne 8. t. m. imelo je polit. društvo „Edinost“ svoj letni glavni zbor, katerega se je udeležilo mnogo čez sto ljudi. Ko je predsednik č. g. J. Merc pozdravil navzoče v prisrčnih besedah, prebere nam blagajnik društven račun, iz katerega smo videli, da je imelo društvo v pretečenem letu 65 gld. 68 kr. dohodkov in 68 gld. 10 kr. stroškov. Potem poroča knjižničar o stanju društvene knjižnice. Razvideli smo, da je naše društvo naročeno na 6 različnih časnikov v 26 iztisih in da ima 58 raznih knjig, od katerih se je v minolem letu razposodilo 228. — Pri volitvi novega odbora za prihodnje društveno leto izvolili so se tle gg. Merc Jakob, župnik v Črešencah, predsednik; Uratarič Fr., trgovec v Vojniku, namestnik; Plevnik Mih., pek v Vojniku, blagajnik; Dokler Anton, posestnikov sin v okolici, tajnik; Brezovnik Anton, učitelj v Vojniku, knjižničar; Lipuš Jože, župan v Višnji-vasi; Bikovšek Mih., župan Škofjivasi; Čečko Štefan, tkalec v Vojniku in Žgajner Ivan, posestnik v Vojniku pa odborniki.

Po končanih volitvah poprime besedo gosp. Drag. Hribar iz Celja ter v daljšem, z veliko pohvalo sprejetem govoru razlaga avstrijsko valuto, delovanje antisemitov, socialstov, anarhistov, Madjarov i. t. d. G. Lipuš govori o naših narodnih nasprotnikih, o njih „Schulvereinu“ in „Südmarki“ ter v lepih besedah spodbuja vse navzoče, naj se ne vdamo, nego da bodimo odločni in nevstrašljivi v borbi za naše pravice, potem izgubili bodo tudi ti dve nemški društvi za nas vsako nevarnost. Nato spregovori zopet nevtrudljivo delavni g. Drag. Hribar o občinskih volitvah za vojniški trg. Spodbuja volilce, da naj volijo v odbor može, katerim srce gorko bije za naš narod ter za naše ljudstvo.

Na to sklene g. predsednik zborovanje s trikratnim „živijo“-klicem na presvitlega cesarja, na kar so vsi navzoči stoje zapeli cesarsko pesen.

Po končanem oficijelnem delu zborovanja, ostali so mnogi udi še skupaj ter se pri petji in govorih razveseljevali do pozne ure v noč. — Omeniti moram tudi, da so nas razveselili nekateri ljubi gosti iz Celja, iz št. Jurja in pa g. Majdič Peter, katerega vidimo povsod, kjer je treba za ljubi narod kaj storiti!

Zalec, 1. aprila 1894. Dne 25. marca t. l. umrl je v Pletrovčah g. Franc Jožef Pilger, v starosti 64 let. Imenovani je za gmotnoboljšanje savinskih poljedelcev storil jako veliko, kajti on je tisti mož, kateri je prvi v Savinski dolini učil, kako se pravilno sadi, obdeluje in prideluje hmelj, ki je savinskemu poljedelcu donesl že veliko dobička. Rajni gosp. Pilger bil

je rodom Nemec iz Bavarske in po svojem poklicu izurjen v umnem poljedelstvu, posebno pa v hmeljereji, ter je v tej stroki služboval v Wittenbergu, od koder ga je pozval knez Leopold Salm-Reiferscheid, takratni lastnik grajšine Novocelje. Leta 1865 je prišel, da tukaj nasadi hmelj. Kot oskrbnik grajšine Novocelje, napravil je Pilger koj o začetku svojega prihoda lepe hmeljske vrtove na grajščinskem polju, ob enem pa je v tej stroki poljedelstva podučeval tudi druge kmetovalce, ter je najprej vnel zato gospoda J. Hausenbichlerja v Žalci. In ko so drugi gospodarji videli dobri uspeh pri hmeljereji, in ker njim je vrli gosp. Hausenbichler v domači besedi toplo priporočal to podjetje, se je v desetletji razširila hmeljereja po celi Savinski dolini in pripomogla savinskemu kmetu, do lepega premoženja. Vse to prouzročil je gospod Pilger, kateremu gre čast in zahvala.

Kakor pa je že rado v življenji človeštva, „da kdor veliko dela za druge ljudi, sam nazadnje škodo trpi,“ bilo je tudi pri gospodu Pilgerji. On služboval je celo svojo življenje od kar je sploh služiti začel, nemškimi grajščakom, in povsod je tem gospodom vredil gospodarstvo in vpeljal hmeljerejo, od katere dobivajo sedaj na tisoče dobička vsako leto, a sam pa si pri svoji skromni plači, s katero pa je moral preživeti svojo rodbino, ni mogel prihraniti premoženja za starost svojo. In tako je prišlo, da je bil zadna leta ranjki Pilger večkrat dalj časa brez prave stalne službe. Pri tem pošel je njemu še oni denar kojega si je morda prejšnja leta prihranil, in stari dobrotnik trpel je silo! — To je britko a resnica je! Njegovi nekdanji nemški gospodarji se niso spomnili več starega Pilgerja.

Ko pa so zvedeli žalski gospodje o denarni stiski gospoda Pilgerja, začeli so brž zberati med seboj denarne darove za njega, in tako se je posrečilo, da so mu po gospodu Hausenbichlerji izročili za božičnico 100 gld. in za njegovi godovni dan sv. Jožefa pa 685 gld. Starček je ležal bolan na postelji, ko se mu je podaril ta denar, bil je ginjen in ni mogel veliko govoriti, a debele solze, katere so kapale z oči po licih njegovih, kazale so več, kot cele knjige lepih besedi, kako srčno da je on svojem čestilcem hvaležen, za dar kojega so oni njemu poklonili. „Jaz nisem tega zaslužil, je rekel z ginjenim glasom, a srčno me veseli od vas blagi gospodje, ta hvaležnost do mene, Bog vam povrni.“ In krčevito je stiskal roke svojim dobrotnikom ter globoko, a prav lahko je zdihnil, kajti vedel je, da on ne bode dolgo vžival tega daru, a vedel je, da bode s tem denarjem vsaj nekoliko preskrbljena njegova še ne preskrbljena hčerka. In ta misel mu je olajšala zadnjo uro dne 25. marca, ko je zdihnil svojo blago dušo.

Vrli Žalčani pa tudi po smrti niso pozabili prvega učitelja o hmeljarstvu. Priredili so mu na svoje stroške sijajen pogreb, kakoršni se priredi le zaslužnim možem. Na njegovo krstko položili so krasen venec z dolgim trakom in napisom: „V zadnjo zahvalo, tvoji čestilci.“ Zastopane bile so do malega vse občine Savinske doline po svojih županih, prišli so tudi gospodje iz Celja, a prišel pa ni nobeden od njegovih nekdanjih nemških grajščakov; — pa saj je bil Pilger le borni služabnik, a ne njih vrste, ter ubog! — Bog mu daj večni mir!

Iz Kostanjevice. (Izv. dop.)

„Pol'caj ga dobil
Na rotovž podil.“

Malo čudno se Vam bode zdelo gospod urednik, da sem pričel današnje pisanje do Vas s tako čudnim citatom. Pa umeli me bode, ko ste prebrali to moje pisanje do konca.

Štiridesetdnevni post bil je v resnici, a za naše mestece, v katerem vlada silna razburjenost, nima znaka postnega časa, v katerem naj vlada le mir. Le pomislite in prevdarite, kaj se je vse vršilo in godilo pretečene dneve in razburilo naše itak preveč razburljive živce.

Nekaj časa sem se je v tem našem mestu udomačila neka čudna, pa pri mladih razposajenih voznikih odpustljiva razposajenost. Ko so vozili, čez mesto to, pokali so z bičem in s tem v prvej meri dražili našega cestnega mojstra v

njegovem ponočnem miru. In da veste, s kako doslednostjo in temeljitostjo, ki je odličnejše stvari vredna, je zasledoval te nemirneže, ki so tolikokrat motili spanje, v božjem strahu spečih meščanov. Nemirneža seveda katerega so zasledili, zadela je zaslužena kazen, in konec je bil, — vsaj veste gospod urednik, kaj pesem pravi: — „pol'caj ga dobil, na rotovž podil.“ Rotovža sicer pri nas nimamo, to bi bilo preveč zahtevano za naše razmere, pač pa pošteno občinsko temnico, kjer morejo ti nemirneži dati nekoliko počitka svojega rojstva kostem in premišljevat, da je pokanje z bičem nevarna stvar.

Sicer pa je v zadnjem času pokanje nekoliko ponehalo. — Pri Kinezih vlada od nekdanj slavnoznan običaj, da se hudim zločincem maže na podplate. Le veseli naj bodo naši razposajenci, da neso Kinezi in na Kineškem, kajti za slučaj, da se tam zasleduje pokanje z bičem z mazanjem na podplate, gotovo bi pustil vsacemu iz njih namazati 100 na podplate. Ker pa nismo v Kinezih, zato se pri nas ne maže, temveč kaznuje po „nački“.

Sedaj pa, ko je uže ves svet računal, da se na tak način ponočni mir pri nas več kalil ne bo, zgodilo se je zadnje dneve nekaj groznega! — Pretečeno noč je namreč silno vrišelo in pokalo po Kostanjevici.

Okoli polunoci, ko se zbirajo vragovi in copernice na Kleku in v Gorjancih, začelo je pokati okoli hiše, kjer stanuje cestni mojster, kakor da bi iz topov streljal, da se je na daleč razlegalo. Bil je silen vriš in piš, nikogar ni bilo videti na cesti, baje le neka bela oseba se je gugala urnih krač skoz mesto.

Vse je ugibalo in ljudje so stiskali drugo jutro glave skupaj ter razpravljali, kaka nevidljiva moč je mogla napraviti v jedni sami noči toliko strahu in razburjenosti. Kdo je bil, ki je tako pokal in tak nemir provzročil? — Strogo pozvedovanje, ki se je vršilo, dokazalo je vse — pa mirna Bosna!! Ni bil pritlikovec, ni bil nemirnež navadne vrste, ki je to noč vznemirjal poštene meščane.

Kakor se je poizvedelo, je to noč pravi pravcati peklenšček (Bog nas varuj) iz hrvaške gore gnal povhe črez Kostanjevico, ne da bi se tu kaj oddahnil, od tod ta silen vriš in piš.

Da bi živel še nemški pesnik Burger, kateri nam je podaril krasno „Leonoro“, gotovo bi ga prosili, da naj v kakej strašno grozni baladi opeva in za poznejše rodove ohrani to nočno gonjo peklenščekovo. Gotovo bi nam tudi to uslugo storil in morebiti bi se v tej njegovi baladi nahajala verza, ktera bi Slovenec prilično poslovenil takole:

„In udri udri strašno piše
Peklešček sam jo s povhi briše.“

Zopet se je mir povrnil v naše mesto. Ali in kedaj nas bode zopet peklenšček (Bog nas varuj) presenetil se svojo gonjo, ne vemo, in si tudi ne želimo več kaj tacega. Morebiti pa dobimo še kakega pomagača, kateri bo prilično napotil peklenščeka, da bode po kateri drugi progii gnal povhe, ne pa čez naše mestece.

Književnost.

(„Dom in Svet“) ilustrirani list za zabavo in poduk, VI. leto. Malodane preobloženi so razni narodi z ilustriranimi listi vseh vrst. Le mi Slovenci se nismo mogli stalno popeti do te stopinje. Koliko resnih poskusov se nam je že izjavilo, uzrok pa nam je ostal neznan. Saj narod naš rad čita in tudi lepe podobe ga mičejo. To nam pač potrjujejo mnogoštevilni nemški ilustrirani listi v slovenskih obiteljih in vender se je moral že marsikdo na svojo žalost uveriti, da bode še mnogo let poteklo, predno bomo dosegli to, kar imajo drugi narodi v izobilji in kar bi že davno lahko imeli tudi mi. — Pred štirimi leti zagledal je dan „Dom in Svet“. Skromna je bila spočetka njegova oblika in skromne so bile podobe; toda celo to skromnost ogledovali smo s strahom, da nam še to ne izgine, kakor smo bili že vajeni. Do danes pa je ostala ta bojazen ne-

opravičena in z veseljem opazujemo, da nam „Dom in Svet“ ni samo ostal, temveč da je leto za letom napredoval in se tako utrdil, da se nam ni več bati smrti njegove. Letos nas je uprav iznenadil z vsebino in obliko, kajti oboje kaže, da se urednik in izdajatelj ne straši niti truda niti stroškov, temveč skrb mu je edino le ta: podajati narodu svojemu obilo dobre duševne hrane v lepi obliki. Dolžnost naroda pa je, da se temu trudu in požrtvovanju urednikovemu odzove v hvaležno priznanje s kar najštevilnejšim naročanjem. Naša iskrena želja pa je: Bog nam obvari vsaj ta jedini slovenski ilustrirani list!

(„Narodna knjižnica III. zvezek.“) Dr. Jos Vošnjak a zbrani dramatični in pripovedni spisi. III. zvezek. V Celji 1894. Tiskal in založil Dragotin Hribar. Ta okusno natisnjeni zvezek Vošnjakovih spisov obseza izvirno dramo v petih dejanjih „Doktor Dragan“. Na slovenskem odru se ta drama še ni predstavljala, zato tudi o nje dramatični vrednosti ni moči soditi. Čita se jako lepo in prav zato je iskreno želeli, da bi se o priliki uprizarila na našem odru. Cena zvezku je jedna krona.

(„Kažipot“) po pokneženi grofovini goriško-gradiščanski. I. letnik. Uredil in izdal Andrej Gabršček. Tiskala in založila „Goriška tiskarna“ A. Gabršček v Gorici 1894. Cena 1 gld., po pošti 10 kr. več. Ta knjiga je v tej popolnosti svoje vrste prva. Nobena druga slovenska dežela nima takega „Kažipota“. V njej so pregledno in točno našteje vse cerkve in duhovnije, vse državne in deželne oblasti, šole in šolsko osebje, župani, podžupani, vsi volilci za trgovsko in obrtno zbornico in vsi veleposestniki. Mimo navadne koledarske vsebine prinaša Kažipot še mnogo drugih stvari, ki se v praktičnem življenju pogostoma rabijo. Knjiga je jako spretno in srečno vrejena, lepo natisnena in primeroma zelo cenena, ter bode izvestno jako dobro služila najraznovrstnejšim krogom.

(11. čveterospevov) za moške glase. Izdal Vekoslav Vaupotič, častni član muzikalnih društev. Na Dunaji, 1894. Ta zbirka obseza, kakor se vidi že iz naslova, enajst kompozicij in sicer: Hymnus, besede Stritarjeve; Slovensko geslo, besede Aškerčeve; Dijaška, besede Stritarjeve; Da me ljubiš, dekle lepo, besede Cimpermanove; Olgi, narodna pesem; Tvoj spomin, besede Pavline Pajkove; Rožica, besede Gestrinove; Prošlô, besede Gestrinove; Tujki, besede Gestrinove in Zdravljica, besede Stritarjeve. Vse te srečno izbrane pesmi so, kakor smo že svoj čas povedali, kaj lepo komponirane in so se slovenskemu občinstvu zelo omilile. Vnanja oblika zbirke je zelo okusna. Cena broširanemu izvodu 1 krono, krasno vezanemu 2 kroni. Dobiva se pri skladatelju in založitelju V. Vaupotič, Wien, Ottakring, Friedmannngasse 8, II. in pri uredništvu „Domovine“ v Celji.

(Kako postanemo stari?) Vodilo, po katerem se doseže najvišja starost. Neobhodno potrebna knjiga in svetovalec za vsacega, kdor želi biti in ostati zdrav. Spisal dr. Jurij Simonič. 1893. Založil pisatelj v Bistrici (Lembach) Štajersko. Natisnila Klein in Kovač v Ljubljani. Str. 216. Ta popularno pisana knjiga je sestavljena po načelih znanih zdravnikov kakor Kuhne, Gräfe in Kneipp, ki zmatrajo vodo za najboljšo zdravilo. Sestavljena je spretno in pregledno ter bode dobro služila zlasti ljudem, ki bivajo v krajih, kjer ni dobiti zdravnika, a tudi vsakemu, kdor hoče racionelno živeti in si s tem ohraniti zdravje. Lično knjižico priporočamo prav toplo.

(„Šmarnice“), ki se imenujejo „Salve Regina“ ali razlaganje molitve „Češena bodi Kraljica“ za šmarnično opravilo. Spisal Jožef Kerčon, duhoven ljubljanske škofije. Te šmarnice so izšle v zalogi „Katoliške bukvarne“ v Ljubljani. Knjiga obsega 318 strani, stane vezana v pol usnje 90 kr., v usnje z marmorirano obrezo 1 gld. z zlato obrezo 1 gld. 20 kr., po pošti 10 kr. več. — Gospod pisatelj sam je vže porok, da je knjiga izvrstna, vsaj je znan kot izvrsten pobožen pisatelj; še bolj pa se o tem prepričaj, ako vzameš knjigo v roko. Rečemo le: vzemi in beri!

LUDVIG SMOLE

trgovec v Sevnici

prodaja Živic-eve škropilnice proti peronospori po fabriški ceni

dalje pravo modro galico, kakor tudi nože, klešče in gumi za cepljenje ameriških trt.

Ravno tam se dobi vsakovrstno kmetijsko orodje, rokodelska in druga železnina po nizki ceni. Lepi nagrobni križi za katere se preskrbe tudi napisi. (66) 8—1

Razglas.

Kraški teran

ima na prodaj

Anton Polley v Sežani na Primorskem.

Prve vrste po 20 gld. hektoliter.

Druge " 13 " "

Tretje " 10 " "

(65) 8-1

Naznanilo in priporočba.

Spodaj popisani si usojam naznaniti slavnemu občinstvu in preč. duhovščini, da sem otvoril svojo novo

kjučarsko delavnico

v Celji, na Bregu št. 18 (v občinski hiši).

Prevzamem vsa v mojo stroko spadajoča dela bodi si okove za okna ali vrata;

izdelujem razna štedilna ognjišča, prevzamem vodovodne naprave, kakor tudi popravila bodisi v mestu ali na deželi.

Napeljujem strelove na stolpih, dimnikih ali privatnih poslopjih.

Osobito se priporočam za umetna ključarska dela.

Naprave vrtno, cerkvene ali predaltarske železne ograje. Umetno izdelana železna vrata, kakoršnih koli slogov itd.

— Vse po najnižjih cenah —

Za dobra in trpežna dela jamčim.

Nadajajoč se mnogobrojnega naročila beležim

z odličnim spoštovanjem

Iv. Rebek

(68) 10—1

ključavničar.

Zahvala.

Kakor prešnja leta, tako je tudi letos slavn "Gornje-savinjska posojilnica" v Mozirji darovala 20 gld. za nakup obleke tukajšnjim ubogim šolarjem. V prijetno dolžnost si štejemo, se tem potom v imenu obdarovane šolske mladine najiskrenejše zahvaliti.

Na Gorici, dne 5. aprila 1894.

Anton Žager,
nadučitelj.

Ivan Bitenc,
načelnik kraj. šol. sveta.

Zahvala.

Podpisana sprejela sem od zavarovalnice „Concordie“ po njenem zastopniku V. Sorman-u, za moja pogorela poslopja v Sovjaku, jako zadovoljno odškodnino. Priporočam to zavarovalnico vsakemu.

Jakob Pelel, m. p.

priča

Marija Majcen, m. p.

N. Majcen, m. p.

priča

(67) 1

30 oral grunta in mlin

s 3 orali hoste

je na prodaj, tudi na drobno — na Artu pri Pijavškem nasproti Blance pri Rajhenburgu. — Več se izve na Artu hiš. št. 8. (63) 1

Na prodaj

lepo posestvo v Novi gori v fari sv. Duha

pri Krškem, vmes 4 sadovnjiki, veliko travnikov, 7 delov hoste, 2 hiši s kletmi in drugimi gospodarskimi poslopji. — Več se izve pri lastniku v Novi gori št. 16. (64) 1

Poštna in brzojavna upraviteljica

išče službe. — Naslov pove upravnistvo „D. J. movine“.

(62) 2—1

Hiša

s pekarijo, hlevom z govejo živino in svinjami, poldrugi joh velika njiva in travnik je na prodaj, ali pa se da tudi v najem pod prav ugodnimi pogoji kaki dve uri od Celja. — Več se izve pri upravnistvu našega lista. (61) 1

JOSIP HOČEVAR

krojaški mojster

Celje, Graška ulica (Grazergasse) šte. 19

priporoča se visokemu plemstvu, velečastiti duhovščini in slavnemu občinstvu za napravo obleke po meri iz najboljšega francoskega, angleškega in brnskega blaga, lastne zaloge.

Delo solidno in po nizki ceni.

Vedno velika zaloga narejene obleke za gospode in dečke po najnovejši modi ter trajnega blaga.

Cena obleke za dečke od 3—6 let od 2.50 do 10 gld., od 6 do 12 let 4.50 do 12 gld.

Obleka za gospode stane od 8 do 36 gld.

Na željo pošlje se storjena obleka tudi na ogled in se nerabljava zamenja.

Za obilo naročbo priporoča se

z velespoštovanjem

(39) 10—3

Josip Hočevan.

Trbovlje: Trboveljska bratska zaloga
Antonija Krammer
Fran Pollack
Robert Stenovitz
Hrastnik: Alojzija Bauerheim
Josip Wouk
Planina: Fr. Kollic, vdova
Ludovik Schescherko

„ZACHERLIN“

je najznamenitejše sredstvo proti vsakršnim mrčesom.

Znamenja izredno uplivera „Zacherlina“ so:
1. zapečaten steklenica, 2. ime „Zacherlin“.
Steklenice stanejo: 15, 30, 50 kr. in 1 gld. 2 gld.; štedilec „Zacherlina“ 30 kr.

Celje: Traun in Stiger (70) 10—1

Alojz Walland
Viktor Wogg
Josip Matič
A. Ferjen
L. Leo Hannak
Milan Hočevan
Friderik Jakovitsch
Ferdinand Pelle
Fran Zanger

Žalec: Adalbert Globočnik

St. Jurij: Fran Granditsch

Sv. Ivan: A. Oizinger

Smarje: Josip Wagner

St. Pavi: Norbert Zamer

Braslovce: Ivan Paner

Vransko: Ivan Laurič

Ljubno: Fr. Kaav. Petek

Velenje: Karl Tischler

Vojnik: Fr. Zottl

Konjice: Šimon Herfannik

Poljane: Jurij Nuseha

Ferdinand Iwanus

A. Schmelz

Posojilnica v Celji

registrovana zadruga z neomejeno zavezo — Verschussverein in Cilli, reg. Genossenschaft mit unbeschr. Haftung

Aktiva

Bilanca

Pasiva

	gld.	kr.		gld.	kr.
Račun inventarja: Stanje 31. decembra 1893 po odbitku 10%..	510	53	Račun deležev: Stanje glavnih deležev 31. dec. 1893 gld. 11200.—		
„ posojil: Stanje 31. decembra 1893 ..	821715	87	„ Stanje opravičnih deležev 31. dec. 1893 ..	23286	—
„ naloženega denarja v raznih denarnih zavodih: Stanje 31. decembra 1893 ..	162169	—	„ hranilnih vlog: Stanje 31. decembra 1893 gld. 939038.83	34486	—
„ vrednostnih listin: Stanje 31. decembra 1893 ..	972	50	„ Kapitalizovane obresti za leto 1893 ..	32617.06	971655 89
„ poštne hranilnice: Stanje imetja 31. decembra 1893 ..	4743	22	„ obresti: Za leto 1894 predplačane obresti od posojil ..	6120	88
„ pro diversi: Predplačani ekspenzari koncem l. 1893 ..	615	66	„ Nevzdignjena dividenda od deležev ..	1145	22
„ Predplačana zavarovalnina koncem l. 1893 ..	139	70	„ dolgovi: Vknjižen dolg na hiši ..	230	—
„ obresti: Zaostale obresti od posojil koncem l. 1893 ..	13350	28	„ splošne rezerve: Stanje 31. decembra 1893 ..	6000	—
„ Nevzdignjene obresti od naloženega denarja v raznih denarnih zavodih l. 1893 ..	4189	79	„ posebne rezerve: Stanje 31. decembra 1893 ..	54188	16
„ Nevzdignjene obresti pri poštini hranilnici l. 1893 ..	21	56	„ zgube in dobička: Čisti dobiček leta 1893 ..	13834	74
„ Nevzdignjene obresti od vrednostnih listin l. 1893 ..	10	50			
„ splošne rezerve: Stanje splošne rezerve 31. dec. 1893, naložene na lastno hranilno knjižico št. 2696 ..	6000	—			
„ hiš in stavbe: Vrednost hiš in stavbenega prostora koncem l. 1893 ..	63744	23			
„ Zaostala najemnina od hiš koncem l. 1893 ..	232	26			
„ Vrednost hišnega inventarja koncem l. 1893 po odbitku 10% ..	110	49			
„ Izdatki za novo stavbo ..	942	—			
„ blagajne: Gotovina 31. decembra 1893 ..	8193	30			
(69) 1			Skupaj ..	1087660	89
Skupaj ..	1087660	89			